

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/69/2017
Identifikačné číslo spisu: 8015201176
Dátum vydania rozhodnutia: 24.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8015201176.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: H. K., bytom F. XX, XX XXX Z., J. K., právne zast. JUDr. Dušanom Remetom, advokátom so sídlom v Prešove, Masarykova 2, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Bratislava, Ul. 29. augusta 8, za účasti zamestnávateľa žalobcu: L. E. L., Ž. XX, XX XXX K., J. K., v konaní o žalobe opomenutého účastníka konania, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove, č. k. 16Scud/7/2015-35 z 12. januára 2017 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a .

Účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove uznesením, č. k. 16Scud/7/2015-35 z 12.01.2017 zastavil konanie o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. 52743-3/2011-BA zo dňa 13.12.2011, ktorým žalovaná odvolanie zamestnávateľa L. E. L. a žalobcu zamietla a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice č. 705-3440107011-GC09/11-667 (58179-1/2011-KEM) zo dňa 18.08.2011, ktorým táto rozhodla, že žalobcovi nevzniklo povinné nemocenské, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti od 01.06.2010 do 31.08.2010 podľa slovenskej legislatívy.

2. V odôvodnení uznesenia krajský súd poukázal na druhú vetu ustanovenia § 179 ods. 4 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), podľa ktorého správny súd zastaví konanie vždy aj vtedy, ak od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia do podania žaloby opomenutým účastníkom uplynuli viac ako tri roky. Po preštudovaní administratívneho spisu dospel krajský súd k záveru, že podanej žalobe v rozsahu, v ktorom sa žalobca domáha doručenia rozhodnutia ako opomenutý účastník správneho konania, nie je možné vyhovieť, nakoľko rozhodnutie žalovanej bolo vydané 13.12.2011 a žaloba bola podaná dňa 16.12.2015.

3. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť žalobca. Namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sžso/90/2015 zo dňa 14.12.2016, v ktorom najvyšší súd vyslovil názor, že

žalovaná nemala právomoc rozhodnúť o určení tzv. uplatniteľnej legislatívy vo vzťahu k osobám nachádzajúcim sa v rovnakom právnom postavení ako žalobca. Mal za to, že napadnuté rozhodnutie je nulité a v danom prípade nie je relevantné skúmať dodržanie zákonnej lehoty na podanie správnej žaloby. Navrhol preto, aby kasačný súd napadnuté uznesenie zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zdôraznila, že rozhodnutie o vzniku, resp. zániku poistenia sa neoznamuje doručením do vlastných rúk. Trvala na tom, že žalobca nedodrжал zákonnú lehotu, nakoľko žalobu podal po lehote dvoch mesiacov od doručenia napadnutého rozhodnutia správneho orgánu. Navrhla preto uznesenie krajského súdu potvrdiť ako vecne správne.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ SSP) napadnuté uznesenie krajského súdu preskúmal bez pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nebola podaná dôvodne a preto je potrebné kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť podľa § 461 SSP.

6. Podľa § 212 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

7. Podľa § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“. Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia:

- a) nepriznaní dávky, odňatí dávky, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
- b) uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
- c) poistnom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie, 1) o uložení pokuty a penále,
- d) prerušení konania,
- e) zastavení konania.

8. Podľa § 179 ods. 1 SSP ak správnu žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom administratívneho konania malo konať (ďalej len „opomenutý účastník“), správny súd overí správnosť tohto tvrdenia a skutočnosť, či od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia neuplynuli viac ako tri roky, a ak sú tieto podmienky splnené, uznesením rozhodne, že orgán verejnej správy je povinný doručiť opomenutému účastníkovi vo veci vydané rozhodnutie alebo opatrenie.

9. Podľa § 179 ods. 7 SSP ak sa správny súd nestotožní s tvrdením opomenutého účastníka, vo veci ďalej koná.

10. Podľa § 181 ods. 1 SSP fyzická osoba alebo právnická osoba musí správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

11. Podľa § 181 ods. 4 SSP zmeškanie lehoty podľa odsekov 1 až 3 nemožno odpustiť.

12. Podľa § 98 ods. 1 písm. d/ a g/ SSP správny súd uznesením odmietne žalobu, ak bola podaná oneskorene alebo je neprípustná.

13. Podľa § 55 ods. 3 SSP každé podanie posudzuje správny súd podľa jeho obsahu.

14. Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

15. Žalobca podal správnu žalobu tvrdiac, že rozhodnutie žalovanej nebolo žalobcovi doručené v súlade

s § 212 ods. 3 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. do vlastných rúk. S poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Sžo/13/2011 zo dňa 20.09.2011 mal za to, že ak nebolo rozhodnutie správne doručené podľa zákonných predpisov, s takouto vadou sú spojené závažné procesnoprávne následky, nemôže začať plynúť lehota na podanie odvolania alebo žaloby a rozhodnutie nemôže nadobudnúť právoplatnosť, pretože doručenie rozhodnutia vo veci samej je nevyhnutným predpokladom právoplatného skončenia veci.

16. V konaní nebolo sporné, že obe rozhodnutia správnych orgánov adresované žalobcovi prevzala pani C. K., ktoré zistenie korešponduje obsahu administratívneho spisu. Krajský súd žalobcu považoval za opomenutého účastníka, no konanie o jeho žalobe zastavil, a to s poukazom na ustanovenie § 179 ods. 4 SSP pre uplynutie trojročnej lehoty od vydania napadnutého rozhodnutia.

17. Kasačný súd sa s názorom krajského súdu, že žalobca je opomenutým účastníkom konania, nestotožnil.

18. Zákon č. 461/2003 Z. z. pozná doručovanie do vlastných rúk a tzv. „obyčajné“ doručovanie. Taxatívny výpočet rozhodnutí, ktoré je potrebné doručiť do vlastných rúk stanovuje § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.. Žalobca bol právneho názoru, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Košice zo dňa 18.08.2011 č. 58179-1/2011-KEM, ktorým pobočka žalovanej rozhodla, že žalobcovi nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti od 01.06.2010 do 31.08.2010 podľa slovenskej legislatívy, je rozhodnutím o poistnom podľa § 212 ods. 3 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z..

19. Kasačný súd však dospel k záveru, že predmetné rozhodnutie pobočky žalovanej je rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia, pre ktoré zákon doručovanie do vlastných rúk nevyžaduje.

20. Rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia rozhoduje žalovaná a jej pobočky o tom, či účastník konania splnil zákonné predpoklady pre vznik, resp. zánik povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa § 20 zákona č. 461/2003 Z. z. v sporných prípadoch. Právnou otázkou, ktorú záväzne rieši takéto rozhodnutie je teda existencia či neexistencia samotného poistného vzťahu. Naopak, rozhodnutím o poistnom je napr. rozhodnutie o predpísaní dlžného poistného podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.. V takomto prípade však musí byť celkom zrejmé a nepochybné, že povinné sociálne poistenie vzniklo a trvalo, resp. stále trvá. Právnou otázkou, o ktorej sa rozhoduje takýmto rozhodnutím je výška poistného, ktoré je subjekt podľa § 128 zákona č. 461/2003 Z. z. povinný platiť a odvádzať.

21. Odlišnosť oboch právnych inštitútov je zrejmá tiež zo systematického členenia zákona č. 461/2003 Z. z., keď § 172 ods. 5 uvedeného zákona uvádza, že predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, ako aj konanie o poistnom v sporných prípadoch. Zákonodarca teda tieto dve konania rozlišuje. Obdobne ustanovenie § 178 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. určuje, že do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch a v bode 8., že do pôsobnosti pobočky patrí tiež rozhodovanie o poistnom.

22. Ide teda celkom zjavne o odlišné právne inštitúty, pričom zákon nevyžaduje pri rozhodnutiach o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia doručovanie do vlastných rúk. Uvedené je rozhodujúce aj pre následné vyhodnotenie právneho záveru o opomenutom účastníkovi konania.

23. Je potrebné konštatovať, že žalobcovi bolo rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Košice riadne doručené dňa 29.08.2011 a rozhodnutie žalovanej mu bolo riadne doručené dňa 24.11.2011, hoci (v oboch prípadoch) ho prevzala iná osoba na adrese trvalého bydliska žalobcu, ochotná odovzdať ho žalobcovi. Žalovaná so žalobcom konala a obe rozhodnutia mu riadne doručila, preto žalobcu nie je možné považovať za opomenutého účastníka podľa § 179 ods. 1 SSP.

24. Podľa § 179 ods. 7 SSP, ak sa správny súd nestotožní s tvrdením opomenutého účastníka, vo veci ďalej koná.

25. Z procesného hľadiska tak bolo potrebné, aby krajský súd žalobu žalobcu s poukazom na § 98 ods. 1 písm. d/ SSP odmietol ako oneskorene podanú. Na tento právny záver nemá vplyv ani argument žalobcu, ktorý s poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 9Sžso/90/2015 namietal ničotnosť rozhodnutí správnych orgánov oboch stupňov, nakoľko zmeškanie lehoty na podanie žaloby nemožno odpustiť (ani podľa § 181 ods. 4 SSP a ani podľa § 250b ods. 1 OSP). Žalobca bol s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu riadne oboznámený, o čom svedčí aj skutočnosť o jeho riadne a včas podanom opravnom prostriedku voči tomuto rozhodnutiu. Jeho domnienka, že je potrebné považovať ho za opomenutého účastníka je (vzhľadom na zákonnosť postupu žalovanej pri doručovaní preskúmaných rozhodnutí) mylná, nezakladá právny dôvod na opätovné doručenie rozhodnutí správnych orgánov oboch stupňov a ani právny dôvod na zrušenie hoci aj nulitého aktu správneho orgánu súdom na základe jeho žaloby podanej po uplynutí zákonnej lehoty.

26. Vychádzajúc z toho, že dôvody uvedené v kasačnej sťažnosti neboli spôsobilé zvrátiť samotné ukončenie konania pred krajským súdom z (iných než) procesných dôvodov, kasačný súd s prihliadnutím jednak na zásadu hospodárnosti konania a jednak na skutočnosť, že odstránenie uvedeného procesného pochybenia by nemalo žiadny vplyv na akékoľvek zlepšenie procesnej situácie žalobcu, rozhodol tak ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

27. Z dôvodov vyššie uvedených, kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcu vyhodnotil ako nedôvodnú a rozhodol podľa § 461 SSP tak, že ju zamietol.

28. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP a nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania, keďže žalobca v tomto konaní nebol úspešný a žalovanému právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi zásadne neprináleží.

29. Toto uznesenie kasačného súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.